

Зміст

Передмова.....	2
Тенденції у сфері прикладання праці.....	3
РОЗДІЛ I. Професії, на які збережено попит.....	5
РОЗДІЛ II. Професії, які зникають.....	20
РОЗДІЛ III. Рідкісні професії.....	28
РОЗДІЛ IV. Професії майбутнього.....	31
Використані джерела.....	39
Післямова	42

ПЕРЕДМОВА

Атлас нових професій для України укладено Інститутом підготовки кадрів державної служби зайнятості України згідно з вимогами Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Плану пріоритетних дій Уряду та інших стратегічних документів. Ураховано основні напрями структурної модернізації ключових параметрів розвитку країни, визначених відповідно до світових тенденцій розвитку професій, впливу новітніх технологій на формування людського капіталу – базового чинника глобальної конкурентоспроможності економічної системи.

Серед першочергових завдань у сфері гарантування державою повної продуктивної зайнятості населення визначено прогнозування розвитку ринку праці, стимулювання молоді до здобуття професій і спеціальностей, які визначатимуть роль і місце України в міжнародному поділі праці та участі в розподілі високотехнологічної доданої вартості.

Метою видання є поширення інформації про нові професії, які вже затребувані в економіці, професії майбутнього, а також про ті, що зникають. Інформаційний довідник допоможе навчальним закладам зорієнтуватись у фундаментальних тенденціях розвитку ринку праці України.

Його користувачами можуть бути діти та їх батьки, молодь, зайняте населення, безробітні громадяни та інші зацікавлені категорії.

ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ПРИКЛАДАННЯ ПРАЦІ

Ураховуючи надзвичайно стрімкий розвиток техніки та інформаційно-комунікаційних технологій, а також проблеми соціально-економічного становища в країні, передбачити ситуацію на ринку праці майбутнього надзвичайно складно, але можливо. Адже окремі тенденції, що намітились уже сьогодні, дозволяють сформувати певне уявлення про напрями прикладання праці.

Процеси **глобалізації та інтеграції** у світі набирають обертів. Якщо оцінювати їх вплив у контексті аналізу змін сфери зайнятості та розвитку ринку праці, то треба відзначити посилення явищ економічної спеціалізації і територіального поділу праці. Наприклад, місцем виробництва конкретного обладнання чи техніки може бути не одна країна, а декілька, в кожній з яких виготовляються окремі деталі, що збираються в єдиний механізм за сотні або тисячі кілометрів від місця їх виготовлення. З одного боку – це вузька спеціалізація, з іншого – зростають вимоги до майстерності, знання іноземних мов та уміння працювати в команді. Робоче середовище стає мультикультурним та багатомовним.

Глобалізаційні процеси сприяють посиленню конкуренції як серед виробників продукції та надавачів послуг, так і серед претендентів на робоче місце. Тому важливо знати міжнародні вимоги, стандарти та правила в конкретній сфері й дотримуватись їх.

Світовим трендом є **розвиток шерингової економіки**. Її зміст у тому, щоб скоротити свої витрати, або навіть отримати прибуток, здаючи в оренду майно чи надаючи певні послуги.

Наприклад, сервіс BlaBlaCar передбачає, що власник автомобіля може частково компенсувати витрати на паливе, запропонувавши кільком особам спільні поїздки; сайт AirBnB передбачає оренду житла в різних країнах.

На ідеях шерингу будується нова світова соціально-економічна система: це не просто поєднання попиту та пропозиції за допомогою сучасних технологій, а зміна концепції споживання. Цивілізація переживає революційний перехід від гіперспоживання, характерного для ХХ ст., до тренду ХХІ ст. – спільного споживання.

Зростання клієнтоорієнтованості та ексклюзивності – тенденція, що виникла й розвивається під впливом посилення конкуренції, насамперед у бізнес-середовищі.

Це – інструмент управління взаємовідносинами з клієнтами, де завдяки глибокому розумінню та ефективному задоволенню потреб компанія отримує можливість додаткового прибутку.

Екологічна безпека – також вимога часу. Виснаженість природних ресурсів, забрудненість навколишнього середовища – ці та інші проблеми стали такими відчутними для кожного громадянина, що вплинули на процес підготовки фахівців з новими компетенціями у різних галузях економіки.

Програмування, автоматизація певних виробничих процесів, з одного боку, призводять до витіснення живої людської праці та заміни її машинною або прирівняною. З іншого боку, поширення процесів автоматизації обумовлює **ускладнення систем управління** та потребує відповідного супроводу й адміністрування. Те саме можна стверджувати й стосовно тенденцій **роботизації, розвитку штучного інтелекту**. Автоматизація виробництва з використанням промислових роботів, застосування інтелектуальних робототехнічних комплексів неминуче спричинять зміни професійно-кваліфікаційної структури зайнятості на ринку праці майбутнього.

Зазначені та інші тенденції формують вимоги до професійних знань, умінь та навичок працівника. Відповідність їм дозволяє залишатися затребуваним на ринку праці, «йти в ногу з часом».

Звичайно, наведений далі перелік професій є орієнтовним. Надзвичайно швидка зміна інформаційно-комунікаційних технологій обумовлює необхідність формування нових компетенцій, а відповідно і нових професій. Ці зміни є такі швидкоплинні, що передбачити, які професії та спеціальності виникнуть, скажімо, через два-три десятиріччя, – вкрай складно.

Водночас наступність у розвитку професій, технологій, матеріалів та обумовленість виникнення нових виробничих функцій і професій трансформацією існуючих дозволяють прогнозувати виникнення нових видів діяльності, появу новітніх вимог до людини як мети і чинника цивілізаційного поступу.

РОЗДІЛ І. ПРОФЕСІЇ, НА ЯКІ ЗБЕРЕЖЕНО ПОПИТ

Нині у світі налічують більш як 50 тис. професій. Ця кількість швидко змінюється. Вважається, що протягом 10 років зникне близько 5 тис. професій і з'явиться майже стільки ж нових. В Україні наразі налічують близько десяти тисяч професій.

Останнім часом динамічно змінюється професійно-класифікаційна структура ринку праці та відповідно трансформується освітній простір. Виникають нові й скасовуються застарілі спеціальності й напрями підготовки в системі освіти та безпосередньо на виробництві. Актуалізується професійна орієнтація молоді й дорослого населення.

Інформацію про наявні в Україні професії, відповідні спеціальності та напрями підготовки можна знайти, зокрема, в Національному класифікаторі України «Класифікатор професій»; галузевих випусках «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників»; Державному переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах.

Проте через швидкі зміни в економіці багато професій, які вже з'явилися на ринку праці, не внесені до офіційної класифікації професій або внесено назву професії, однак не розроблено її кваліфікаційну характеристику.

Низка робітничих професій інтегрується й укрупнюється. Об'єднано окремі галузі знань і спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [17].

За інформацією окремих державних органів в різних сферах виникають все нові й нові професії.

На вітчизняному ринку праці залишається актуальним попит на професії у галузях національної економіки: промисловості, будівництва, сільського господарства, торгівлі.

Будівництво, житлово-комунальне господарство, сфера торгівлі та послуг, охорона здоров'я тощо

До професій кваліфікованих робітників з інструментом віднесені

Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків

Технічне обслуговування і поточний ремонт інженерно-технічного обладнання домоволодінь, електричних мереж

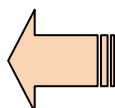
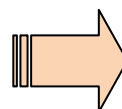

Слюсар аварійно-відбудовних робіт

Виконує аварійно-відбудовні роботи. Обслуговує і ремонтує водопровідні, каналізаційні мережі

Штукатур

Виконання робіт з лицювання фасадних і внутрішніх стін будинків спеціальними сумішами

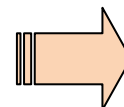

Кравець

Виготовлення та ремонт швейних виробів

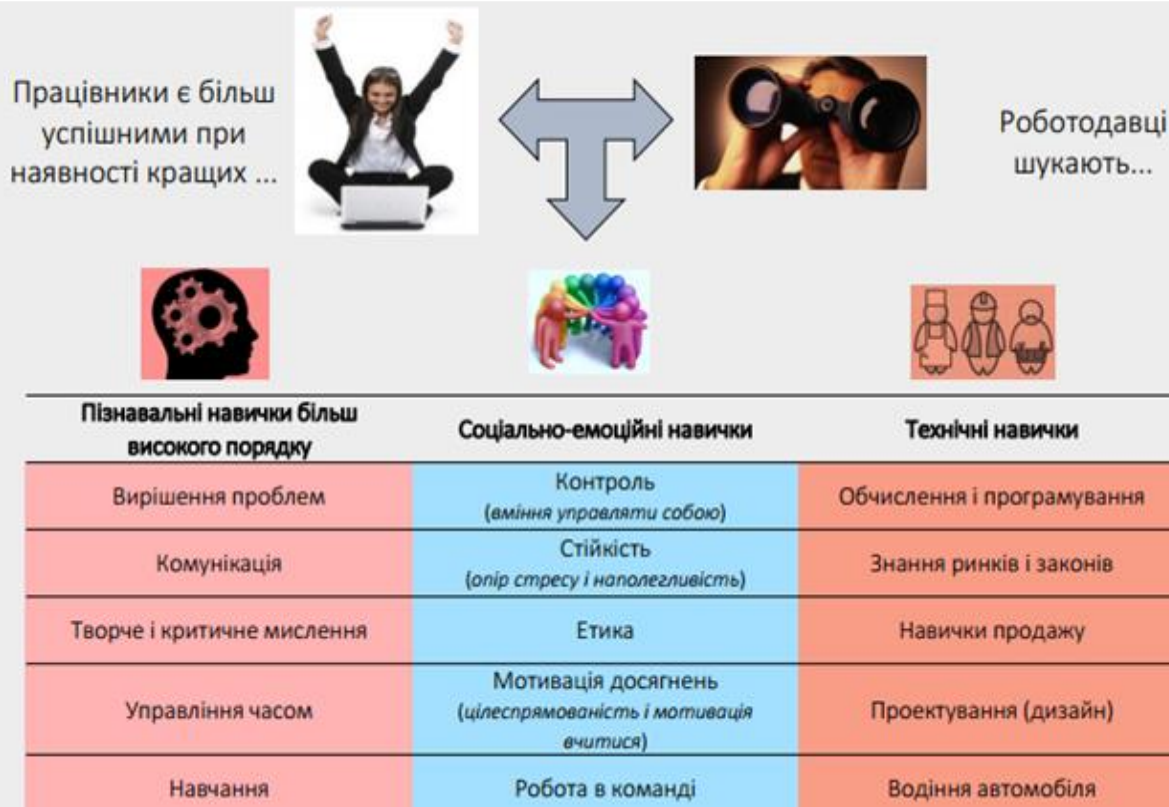
Медична сестра

Медичний догляд за хворими, виконання різних діагностичних і лікувальних процедур

Для забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці важливим є постійне підвищення власного професійного рівня

Ринок праці України цінує поєднання навичок

Джерело: [14], сформоване за результатами опитування роботодавців України STEP (2014 р.), домогосподарств ULMS-STER (2012 р.), за вакансіями Headhunter (2015 р.)

Примітка: STEP означає «Навички, необхідні для працевлаштування та продуктивності»

Професії інтегровані та укрупнені

Монтажник інформаційно-комунікаційного устаткування

Проектування, монтаж та обслуговування апаратного забезпечення інформаційно-комунікаційних мереж

Авторемонтник

Виконання автожестяних, автоелектричних і малярних робіт, діагностування роботи основних вузлів автомобіля та інших транспортних засобів й усунення виявлених несправностей

Опоряджувальник будівельний

Виконує штукатурні, малярні роботи, облицювання поверхонь плиткою

Майстер готельного обслуговування

Прийом, розміщення та створення комфортних умов перебування і культурне обслуговування клієнтів (гостей) готелів, кемпінгів, пансіонатів

Майстер ресторанного обслуговування

Виконує функції офіціанта, бармена, буфетника, готувача коктейлів і напоїв

Зварник

Електрозварник ручного зварювання, електрогазозварник, газозварник і електрозварник на напівавтоматичних і автоматичних машинах.

Виконання робіт із зварювання металів

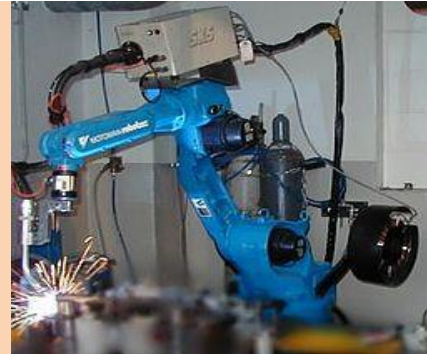
Професії, започатковані у 2015 - 2016 роках

**Національний класифікатор України
ДК 003:2010 «Класифікатор професій»**

Оператор енергозберігаючого устаткування будівель

Оператор мобільної установки холодного ресайклінгу

Оператор промислових роботів

Поліцейський (за спеціалізаціями)

Провізор клінічний

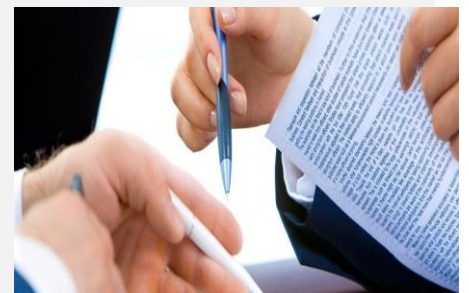
Провізор-косметолог

Професіолог

Професіонал з клінічних досліджень

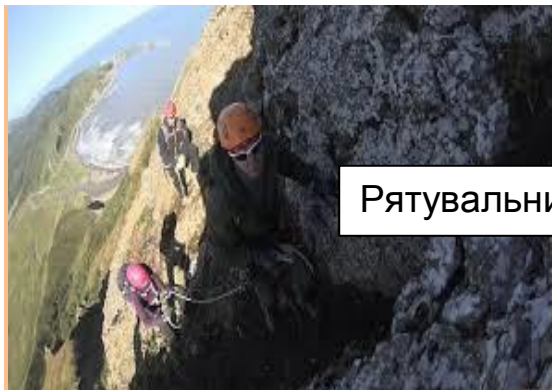
Професіонал з антикорупційної діяльності

Професіонал з енергетичного менеджменту

Ресепшійніст

Соціальний аудитор

Рятувальник гірський

Технік з діагностичного устаткування

Технік з експлуатації біоенергетичних установок

Технік з експлуатації вітроенергетичних установок

Технік з експлуатації гідроенергетичних установок

Технік з експлуатації сонячних енергетичних установок

Технік із системного адміністрування

Технік-дизайнер (будівництво)

Технолог-рибовод

Туризмознавець

Фахівець з інформаційних технологій

Фахівець з квітникарства

Фахівець з ландшафтного дизайну

Фахівець з плодоовочівництва і виноградарства

Фахівець з рекреації

Фахівець з розвитку сільського туризму

Фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки

Фахівець з розроблення комп'ютерних програм

Фахівець із конференц-сервісу

Фахівець із організації дозвілля

Фахівець садово-паркового господарства

Актуальні професії до 2020 року

Розвиток посередницької діяльності на страховому ринку, удосконалення правового поля, прогнозування страхових операцій, підвищення культури страхування вплинуло на започаткування нових професій.

<p>Страхові агенти</p>	<p>Особи, які здійснюють посередницьку діяльність у страхуванні за винагороду від імені та в інтересах одного чи декількох страховиків <i>Джерело: [12]</i></p> <p>Громадяни або юридичні особи, які діють від імені та за дорученням страховика виконують частину його страхової діяльності (укладення договорів страхування, одержання страхових платежів, виконання робіт, пов'язаних із виплатами страхових сум і страхового відшкодування) <i>Джерело: [38]</i></p>
<p>Страхові брокери</p>	<p>Фізичні особи-підприємці, юридичні особи, постійні представництва страхових та/або перестрахових брокерів – нерезидентів, які здійснюють за винагороду відповідно до договору посередницьку діяльність у страхуванні (перестрахованні) <i>Джерело: [12]</i></p> <p>Юридичні особи або громадяни, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності, та здійснюють посередницьку діяльність на страховому ринку від свого імені на підставі доручень страхувальника або страховика <i>Джерело: [38]</i></p>

Посередницька діяльність у страхуванні (перестрахованні) – діяльність за винагороду з надання консультацій, пропонування, підготовки, укладання та супроводження договорів страхування (перестраховання), а також інші дії, спрямовані на укладання, виконання та здійснення виплат за такими договорами

Джерело: [5]

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ АУДИТОР

Професійне енергетичне обстеження споживання паливно-енергетичних ресурсів соціальними об'єктами, будівлями та спорудами, промисловими підприємствами, транспортними і розподільчими системами

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖЕР

Професійна діяльність виконавця робіт (надавача послуг) у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель і споруд

ПОЛІГРАФОЛОГ

Фахівець, який працює з поліграфом (детектором брехні) – приладом, здатним одночасно реєструвати зміни декількох фізіологічних параметрів (кров'яний тиск, частота пульсу, дихання тощо). Інтерпретує записи (поліграми), отримані під час перевірки

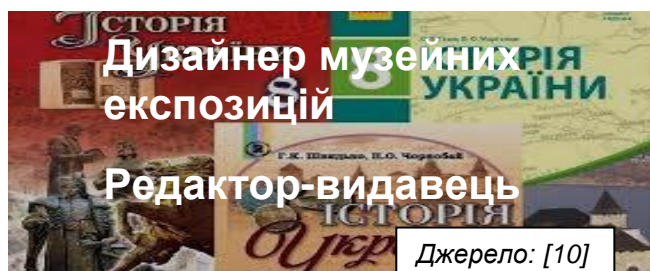
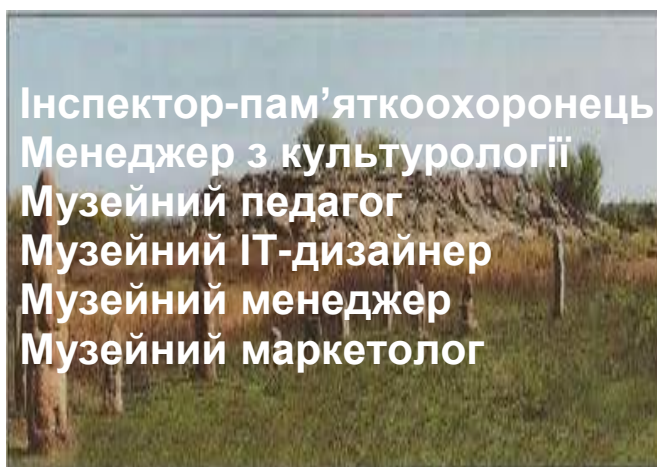
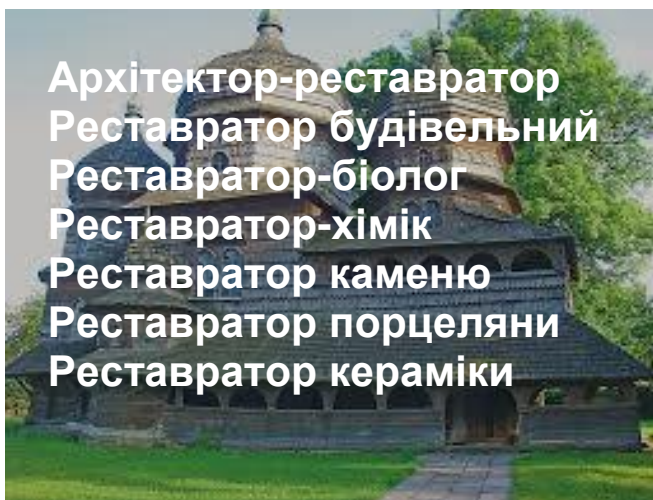
ПРОФОРІЄНТОЛОГ

Фахівець у формуванні професійної кар'єри людини

Фандрейзер

Фахівець із залучення ресурсів (людей, устаткування, інформації, часу, грошей та ін.) для реалізації проектів та / або підтримання існування організації

Актуальні професії після 2020 року

	Спеціалізація
Організатор у сфері культури та мистецтва	Організатор соціокультурної діяльності
Фахівець з бібліотечної справи	Бібліотекар, організатор архівної та інформаційної діяльності Фахівець з архівної справи Організатор інформаційно-бібліографічних систем
Викладач-інструменталіст (народних, духових, спеціальних інструментів)	Викладач-інструменталіст (фортепіано, народних, духових, струнних, естрадних спеціальних інструментів)
Викладач хореографічних дисциплін	Викладач хореографічних дисциплін вищих навчальних закладів Викладач хореографічних дисциплін професійного навчально-виховного закладу Хореограф-методист
Викладач середніх навчальних закладів	Викладач спеціалізованих мистецьких навчальних закладів
Вчитель спеціалізованих навчальних закладів	Вчитель спеціалізованих мистецьких навчальних закладів
Професіонали в галузі музики Музикознавець	Викладач музично-теоретичних дисциплін Викладач культурознавчих дисциплін Викладач фахових музичних дисциплін

МОЛОДІЖНИЙ ПРАЦІВНИК

Джерело [11]

Фахівець, що має необхідні кваліфікації у сфері молодіжної політики та неформальної освіти

Надає підтримку молодіжним організаціям та неформальним центрам молоді у налагодженні діалогу між різними суб'єктами молодіжної політики

АНАЛІТИК З ІНВЕСТИЦІЙ

Розробка інвестиційних проектів та планів їх реалізації.

Визначення потреби в ресурсах для проведення інвестиційної політики на підставі стратегії розвитку підприємства

АУДИТОР СИСТЕМ ХАРЧОВОЇ БЕЗПЕКИ

Проведення аудиту підприємств, установ, організацій харчової галузі.

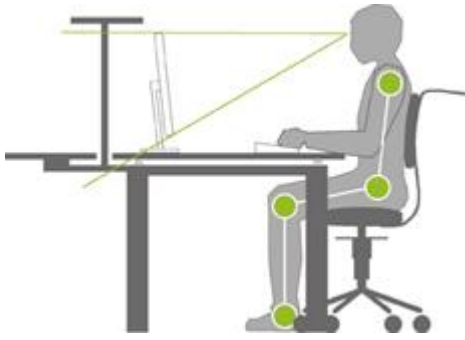
Харчові мікробіологічні дослідження, забезпечення харчової гігієни відповідно до вимог і положень стандартів

ДЕТЕКТИВ, ПРИВАТНИЙ ДЕТЕКТИВ

Розроблення комплексу заходів щодо збору відомостей у цивільних, господарських або кримінальних справах.

Забезпечення повного, всебічного та об'єктивного розслідування

ЕРГОНОМІСТ

(спеціалізація: організація робочих місць осіб з інвалідністю)

Проектує процеси діяльності осіб з інвалідністю на робочому місці.

Працює з особами з інвалідністю з метою раціонального облаштування їхніх робочих місць на підприємствах, в установах, організаціях

ЕРГОТЕРАПЕВТ

Соціальний супровід. Фізичний терапевт.

Фахівець, який допомагає досягнути максимально можливого рівня незалежності в повсякденній діяльності шляхом розвитку, відновлення і підтримання навичок, важливих для здоров'я особи

ЛОКСМАЙСТЕР

Майстер з продажу, налагодження та експлуатації систем замикання і контролю доступу.

Фахівець з безпеки

МЕРЧЕНДАЙЗЕР

Розробляє заходи, проекти і програми щодо візуального представлення товарів у місцях їх продажу або демонстрації.

Відстежує динаміку продажу товарів на об'єктах продажу, створює необхідний запас товарів

ОЦІНЮВАЧ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Здійснює оцінювання кандидатів, які претендують на підтвердження кваліфікацій та отримання відповідних документів за результатами неформального навчання

Сучасні автомобілі оснащені системами клімат-контролю – автоматичною підтримкою мікроклімату холодильним та обігрівальним обладнанням

Джерело: [9]

Мехатронік автомобільний

Мехатронік автомобільний забезпечує узгоджене електронне, електротехнічне і комп'ютерне управління опаленням, охолодженням, вентиляцією та кондиціонуванням повітря й систем життєзабезпечення в умовах перевезення вантажу

Спеціалізації фахівців:

Інженер-мехатронік автомобільної холодильної та обігрівальної техніки	Організація системного технічного обслуговування і ремонту холодильної та обігрівальної техніки
Інженер-мехатронік колісних транспортних засобів	Забезпечення дотримання норм безпечності конструкції, екологічних характеристик та технічного стану колісних транспортних засобів
Технік-мехатронік автомобільної холодильної та обігрівальної техніки	Технічне обслуговування і ремонт холодильної та обігрівальної техніки транспортних засобів на спеціалізованій технологічній дільниці технічного сервісу

Спеціалізації робітників:

Мехатронік з ремонтування кузовів колісних транспортних засобів

Ремонт пошкоджених кузовів транспортних засобів
Відновлення:
контрольованої поведінки транспортного засобу (вкерівність);
безпеки конструкції автомобіля в експлуатації

Мехатронік з технічного обслуговування та ремонтування високовольтного обладнання колісних транспортних засобів

Технічне обслуговування та ремонт високовольтного обладнання транспортних засобів

Мехатронік з технічного обслуговування та ремонтування систем живлення:

повітрям і газовим паливом двигунів з примусовим запалюванням автомобілів та їх причепів, мототехніки;

повітрям і рідинним паливом дизелів автомобілів та мототехніки;

повітрям і рідинним паливом двигунів з примусовим запалюванням автомобілів та мототехніки

Ремонт систем живлення транспортних засобів

СОЦІАЛЬНИЙ ПАТОЛОГ

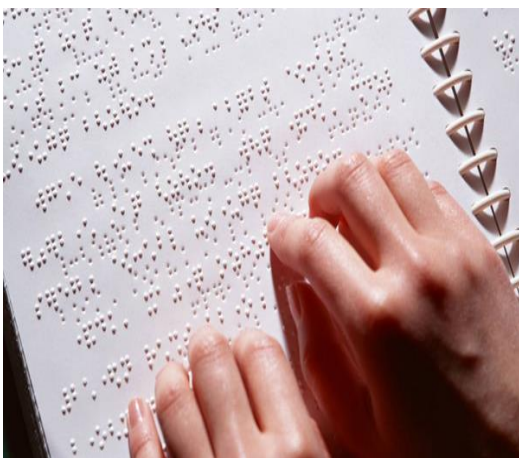
Надає соціальні послуги сім'ям та окремим особам, які ведуть спосіб життя, що загрожує правопорядку, суспільній моралі, здоров'ю їхніх близьких та оточуючих.

Виявляє та аналізує у межах своїх повноважень причини і наслідки проявів девіантної поведінки осіб

СТИЛЬМЕЙКЕР

(з англ. «*style maker*» – це людина, що створює стиль).

Працює з індивідуальним стилем людини, орієнтуючись на її зовнішність, характер, темперамент, політичні і релігійні погляди. Споріднені професії: модельєр, художник-модельєр, дизайнер візажу, дизайнер зачісок

ТИФЛОКОМЕНТАТОР

Працює з незрячими людьми та особами з вадами зору для зняття інформаційних бар'єрів. Супроводжує їх.

Виконує роботи, пов'язані з наданням послуг особам з вадами зору у різних сферах суспільної діяльності

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЇ, ЯКІ ЗНИКАЮТЬ

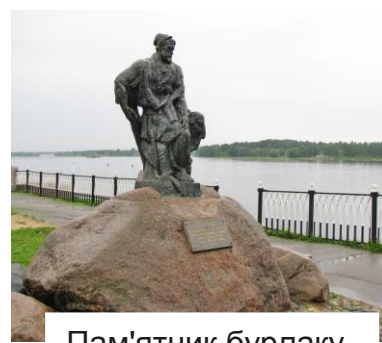
Науковий та технічний розвиток незмінно призводить до зникнення багатьох професій. Так, ліхтарника замінив електрик, водовоза – сантехнік, бортника – бджоляр, коробейника – продавець з лотка, тесляра – архітектор, цирульника – перукар, лихваря – банкір.

Багато професій, які «відмирають», залишаються у легендах. Про них пишуть вірші, співають пісні. Окремим з них – бурлакам, ліхтарникам, ковалям, чистильникам взуття, вуличним фотографам, водовозам, листоношам, бондарям, копачам колодязів тощо – встановлюють пам'ятники.

Пам'ятник листоноші Федору Фекеті у м. Перетині Закарпатської області

Пам'ятник бурлаку

Неможливим стає і тримання за гудзик сажотрусів «на щастя»

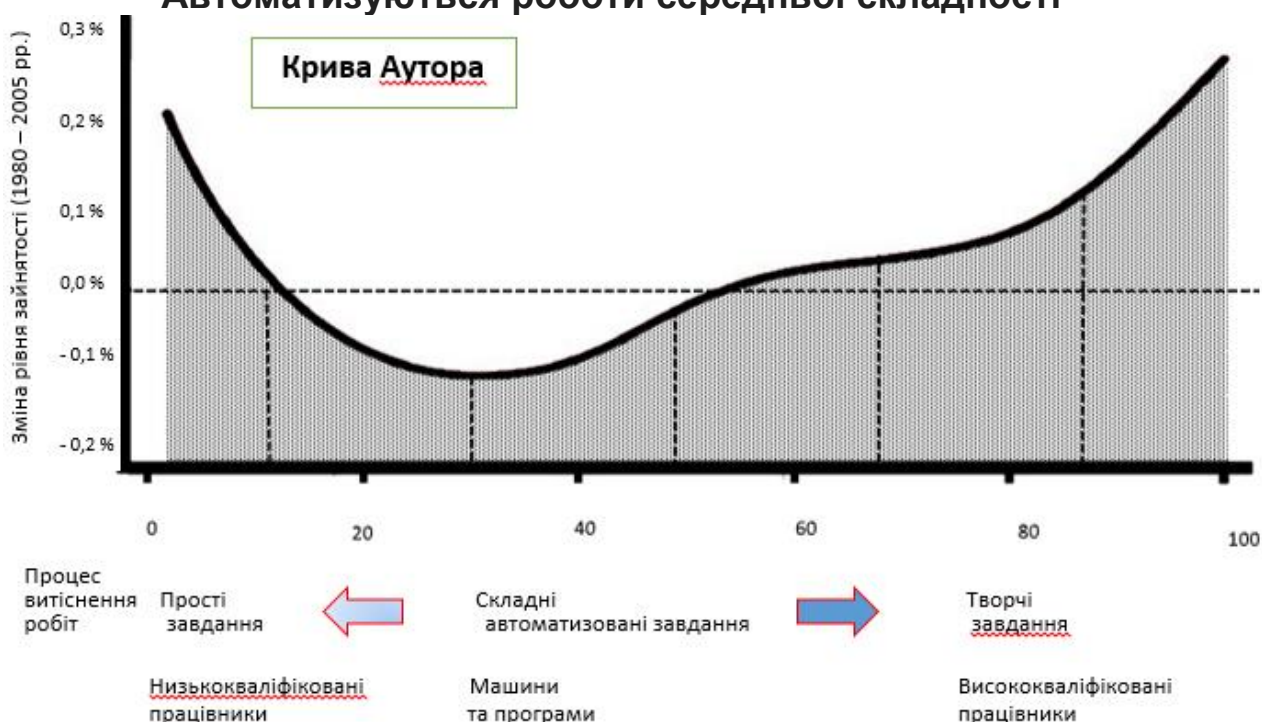
ПРОФЕСІЇ-ПЕНСІОНЕРИ

Динамічна зміна соціально-економічних відносин у суспільстві, професійно-класифікаційної структури ринку праці спричиняє не тільки на появу нових, а й старіння окремих професій.

У найближчі 20 – 30 рр. від третини до половини робочих місць будуть замінені роботами, комп'ютерними програмами та іншими автоматичними рішеннями.

Що ж є визначальним у старінні професій?

Автоматизуються роботи середньої складності

Джерело [1]

Крива Аутора –

графік зміни зайнятості в галузях промисловості США з 1980 р. до 2005 р. залежно від кваліфікації працівників, розроблений американським економістом Девідом Аутором

Графік характеризує зростання зайнятості серед низько- і висококваліфікованих працівників і скорочення зайнятості серед працівників середньої кваліфікації

Автоматизовані системи виконують роботи середньої складності з шаблонними компонентами. Але вони досить високовартісні, щоб зробити автоматизацію економічно привабливою для власників бізнесу

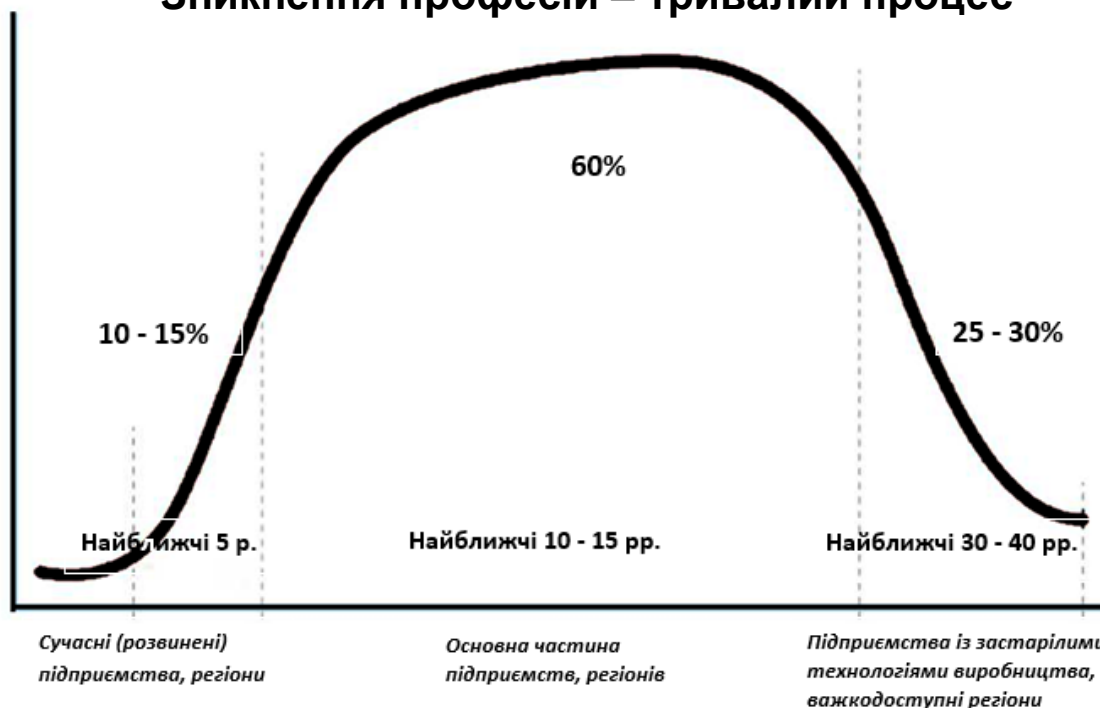
Інформаційно-комунікаційні технології, автоматизація, розвиток видів економічної діяльності зі зростаючою граничною віддачею і конкуренція залишають на ринку праці високотехнологічні професії та професії з творчим компонентом й повною реалізацією людського потенціалу.

Там, де робот може замінити людину, він рано чи пізно її замінить

	ЧОМУ МОЖЕ?	ЧОМУ НЕ МОЖЕ?
Висококваліфіковані компетенції	Програма (штучний інтелект): рутинні інтелектуальні операції будь-якої складності легко алгоритмізуються і управляються програмою, здатною оперувати великим об'ємом даних	Працівники з творчими здібностями: машини не здатні створювати художні твори, притаманні митцям
Низькокваліфіковані компетенції	Робот: важка фізична праця, робота в складних умовах, рутинна ручна праця передбачувано і більш ефективно виконується автоматичними пристроями	Некваліфіковані працівники: Робоча сила значно дешевша, ніж виробництво, експлуатація і обслуговування роботів

Джерело [1]

Зникнення професій – тривалий процес

Процес виходу професій «на пенсію»

Джерело [1]

«Відмирання» професій

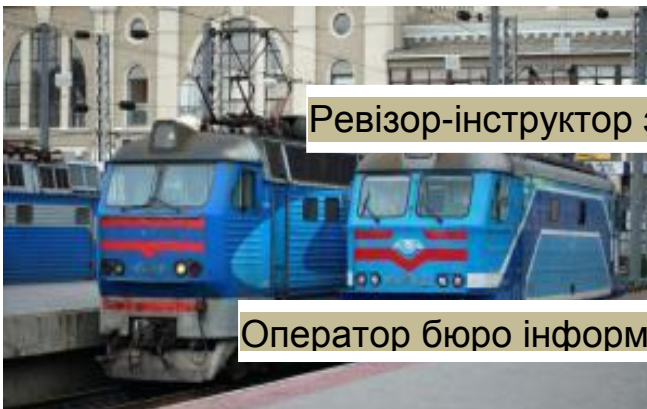
Внаслідок запровадження сучасного рухомого складу, новітніх технологій у сфері виробництва та обслуговування зникають окремі професії на залізничному транспорті.

До 2020 року

Викликач локомотивних та поїзних бригад
Моторист теплового промивання котлів паровозів
Пробивальник-продувальник труб
Постачальник поїзних документів
Провідник-електромонтер поштових вагонів
Промивальник котлів паровозів
Провідник спецвагона установ Нацбанку

Контролер-ревізор пасажирських поїздів
Інструктор (резерву провідників)
Механік-бригадир поїзда (пасажирського)
Завідувач бюро (актово-розшукового)
Завідувач очисних споруд
Завідувач пакгаузу
Завідувач платформи сортувальної
Завідувач складу (незатребуваних вантажів)

Ревізор-інструктор з контролю пасажирських поїздів

Оператор бюро інформації про підхід і прибуття вантажів

Після 2020 року

Начальник майданчика (відділення) контейнерного
Начальник резерву бригад рефрижераторних поїздів
Начальник наливної естакади
Начальник поїзда (комбінованого транспорту)
Начальник пункту (екіпірування локомотивів)

Начальник пункту (підміни локомотивних бригад)
Начальник станції (залізничної) на самостійному балансі
Начальник центру (з обробки пасажирських документів)
Начальник центру (з обробки перевізних документів)
Начальник бази інженерно-геологічної з земляного полотна

Начальник бюро з розподілу та використання місць у
пасажирських поїздах
Начальник відділу виробничого інформаційно-статистичного
центру

Начальник відділу технологічних розробок та їх упровадження
інформаційно-статистичного центру залізниці
Начальник центру інформаційно-статистичного центру залізниці

Джерело: [9]

Прискорений розвиток ІТ-сектору і нові способи обробки великих обсягів інформації ведуть до появи обладнання, що замінює кілька тисяч працівників підприємств. Прогнозують зникнення окремих професій.

СТОРОЖ, КОНСЬЄРЖ, ПАРКУВАЛЬНИК

Людей цих професій можуть замінити автоматизовані, вдосконалені системи відеоспостереження.

Набагато дешевше встановити необхідне обладнання і призначити відповідальну особу

КОНДУКТОР ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Сучасне електронне обладнання в транспорті та електронні квитки (картки) можуть замінити розрахунок за проїзд

АГЕНТ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ, МЕНЕДЖЕР (УПРАВИТЕЛЬ) З ТУРИЗМУ

Необхідна інформація в мережі Інтернет і уможлиблює самостійне бронювання готелю, замовлення екскурсійної програми, купівлю авіаквитка тощо

ОБЛІКОВЕЦЬ

Бухгалтерські, комп'ютерні програми стануть настільки доступнішими й дешевими, що люди не зможуть з ними змагатися

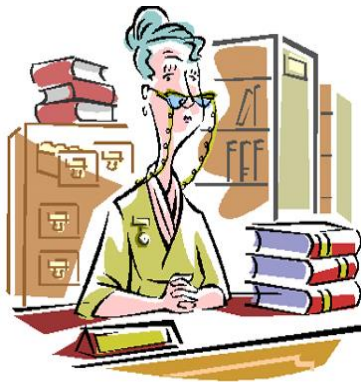

СТАТИСТИК

Через велику кількість статистичної інформації, складність її збирання, обробки та систематизації на зміну цій професії придуть фахівці з опрацювання великих обсягів даних, насамперед в електронному форматі

ПЕРЕКЛАДАЧ

Переклади розмов будуть виконувати компактні електронні пристрої, вбудовані в телефон, годинник, фотоапарат тощо

ДОКУМЕНТОЗНАВЕЦЬ ТА АРХІВАРІУС

Оцифрування фондів у бібліотеках та архівах із забезпеченням цілодобового доступу до інформації з будь-якої точки світу призводить до революції в архівній і бібліотечній справі. Документознавців замінять фахівці, відповідальні за електронний документообіг. Діяльність з управління архівами переходить у мережеві рішення

ЗАВІДУВАЧ МАШИНОПИСНОГО БЮРО, СЕКРЕТАР-ДРУКАРКА, ДРУКАРКА; РАХІВНИК, КРЕСЛЯР, КОПІЮВАЛЬНИК, ОБЛІКОВЕЦЬ; ОПЕРАТОР ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН, ОПЕРАТОР КОПІЮВАЛЬНОЇ ТА РОЗМНОЖУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ; ЕЛЕКТРОМЕХАНІК З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛІЧИЛЬНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН; ОПЕРАТОР

МАГІСТРАЛЬНИХ ГАЗОПРОВІДІВ

Використання у роботі персональних комп'ютерів та спеціалізованого програмного забезпечення

ТЕЛЕФОНІСТ МІЖМІСЬКОГО ТЕЛЕФОННОГО ЗВ'ЯЗКУ

Упровадження автоматичного телефонного зв'язку

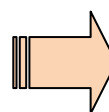

ГРАВЕР ОРИГІНАЛІВ ТОПОГРАФІЧНИХ КАРТ

Розвиток інформаційних технологій та зміна технологічних схем картографічних матеріалів

МАЙСТЕР З ПОКРІВЕЛЬНИХ РОБІТ (солома, очерет, гонт тощо)

Виникнення сучасних покрівельних матеріалів

АКУМУЛЯТОРНИК

Сучасні акумулятори не потребують повного обслуговування на відміну від акумуляторів «відкритого» типу

ПЛАНІМЕТРИСТ

Переведення на електронний облік видобутку газу

СВІТЛОКОПІЮВАЛЬНИК

Відсутність апаратів (моральне старіння техніки)

МАШИНІСТ ПРУФЕРА

Запровадження новітніх технологій виробництва

РОЗДІЛ III. РІДКІСНІ ПРОФЕСІЇ

В Україні, як і в світі, є професії рідкісні, незвичні. До того ж, деякі не відомі більшості пересічних громадян. Наведені професії можна опанувати в нашій країні, і навіть знайти відповідну роботу. Проте масовими і популярними їх точно не вважають.

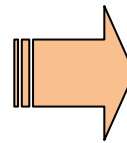

АКТУАРІЙ

Спеціаліст зі страхування, що розробляє науково обґрунтовані методи вирахування тарифних ставок з довготривалого страхування життя

ПАСТІЖЕР

Спеціаліст з виготовлення перук, штучних вусів, борід та бакенбардів

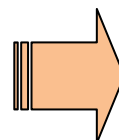

МАРКШЕЙДЕР

Фахівець з просторово-геометричних вимірювань, здійснює планування та контроль усіх етапів будівництва підземних споруд і кар'єрів, шахт та свердловин

СОМЕЛЬЄ

Знає все про вина та церемонію винопиття: як правильно відкрити пляшку, налити, подати до потрібної страви і що при цьому слід сказати

Незвичайні професійні компетенції

Стрінгер

Позаштатний кореспондент, який працює, як правило, в екстремальних умовах: це зони воєнних дій, стихійних лих, масових заворушень

Грінкіпер

Спеціаліст з догляду за спортивним газоном, полем для гри у гольф

Тітестер

Дегустатор чаю, оцінює по 50-60 зразків на день

Баєр

Людина, що заповує колекції одягу, взуття й аксесуарів та продає їх у модні бутики

Піт-бос

Керівник середньої ланки у казино

Творчі професійні компетенції

Художник-реставратор

Фахівець зі збереження та відновлення предметів історичної та культурної спадщини

Реставратор ікон

Фахівець із відновлення ікон

Живописець

Художник, що займається живописом

Стінописець

Фахівець із монументального і декоративного малярства

Мураліст

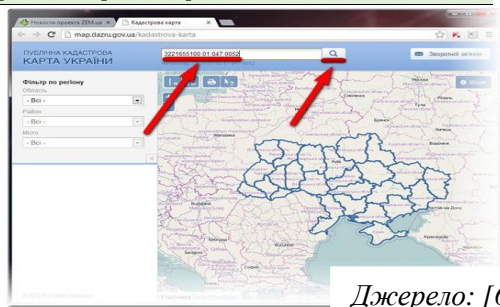
художник, що створює мурали

РОЗДІЛ IV. ПРОФЕСІЇ МАЙБУТНЬОГО

Розвиток інформаційних технологій та нанотехнологій зумовлює зміну навколишнього світу. Технологізація процесів, послуг охопила майже всі сфери життєдіяльності людини.

Збільшується чисельність населення планети, вичерпуються природні ресурси

Державний кадастровий реєстратор

Джерело: [6]

Впорядкування відомостей єдиної державної геоінформаційної системи відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України

Кількісна та якісна характеристика земель, їх оцінка, розподіл між власниками і користувачами

Машиніст-оператор дощувальних машин та агрегатів і систем краплинного зрошення

Джерело: [8]

Налаштування та обслуговування систем краплинного зрошення

Локальний характер зволоження ґрунтів у зоні розвитку основної маси кореневої системи дозволяє економити використання водних ресурсів

Проектант системи рекуперації

Пошук нових джерел енергії потребує знань енергетичних систем і навичок проектування

З розвитком глобальних технологій зростає потреба у нових компетенціях, стрімко змінюється ринок праці

Вже сьогодні функціонують магазини без касирів, автомобілі без водіїв, з'явилися нові технології створення, розміщення, передавання та зберігання інформації (хмарні технології, віртуальна реальність тощо), мови програмування, а також спілкування на відстані

Удосконалення технологій машинного навчання і розпізнавання голосу й постаті людини призводить до того, що роботи (штучний інтелект) починають замінювати людей навіть у професіях, які потребують взаємодії з клієнтами

Однією з тенденцій у сфері прикладання праці, як вважають науковці Оксфордського університету, є зниження ролі експертів, висококваліфікованих фахівців у конкретній галузі (учителів, медичних працівників, юристів, управлінців)

Професійні функції поступово «переміщуються» у віртуальний простір

Розвиток онлайн-сервісів надав можливість отримання необхідної інформації «тут і зараз». Онлайн-консультації у сфері охорони здоров'я зменшують кількість звернень до лікарів

Дистанційна освіта витісняє роботу вчителя

Необов'язкове перебування в одному просторі для здійснення професійної діяльності

Віддалена робота в соціальних мережах

Менеджер краудфандингової (краудінвестингової) платформи

Оцінювання проектів, налагодження відносин між зацікавленими сторонами, а також, у разі необхідності, вирішення конфліктних ситуацій

З огляду на науково-технічний поступ слід очікувати швидкого розвитку біотехнології, екології, космічної галузі.

Актуальними залишатимуться медичний і соціальний супровід життєдіяльності людини

Соціальний працівник з адаптації людей з особливими потребами за допомогою Інтернету

Джерело: [7]

Надання послуг з соціального супроводу/патронажу, соціальної адаптації, інтеграції, реінтеграції; абілітації, соціальної й соціально-психологічної реабілітації, посередництва з метою вирішення конфліктних ситуацій, консультування тощо за допомогою Інтернету

Розвиток технологій дозволяє уявити довге і щасливе життя людини в «розумних» будинках, на стінах і дахах яких ростуть овочі та фрукти. Успіхи в генній інженерії дозволять проектувати нащадків з бажаною зовнішністю, а також рисами характеру

Відпочинок, лікування, професійна діяльність відбуватиметься здебільшого у віртуальних світах

ФАХІВЕЦЬ ЗІ СТВОРЕННЯ ОРГАНІВ

Результати досліджень людського тіла та технологічні здобутки дозволятимуть «вирощувати» живі частини тіла поза межами людського організму. Їх використання в медицині дозволить відмовитися від протезування та штучних органів

НАНОМЕДИК

Нанотехнології є основою створення субатомних механізмів – крихітних роботів, які будуть допомагати лікувати пацієнтів і проводити профілактичні обстеження.

Фахівці розроблятимуть програмне і робототехнічне забезпечення для лікувального та діагностичного обладнання

АГРОПОНІК

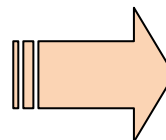
Хмарочоси великих міст стають «полями» для вирощування сільськогосподарської продукції.

Зміняться технології вирощування рослин, догляду за ними.

Фермери нової формації будуть фахівцями як в агрономії, так і в інженерії

ІНЖЕНЕР З КЛІМАТОЛОГІЇ

Фахівці-інженери допоможуть послабити чи, навіть, запобігти негативним наслідкам зміни клімату

МЕНЕДЖЕРИ АВАТАРІВ

(від англ. «*user picture*» – зображення користувача). На допомогу фахівцям прийдуть розумні аватари або комп'ютерні персонажі, аби стати індивідуальними інтерактивними помічниками. Завданням менеджерів-кураторів буде контроль за правильною конфігурацією і роботою аватарів

УТИЛІЗАТОР ІНФОРМАЦІЇ

Аналізує, відслідковує та знищує (утилізує) непотрібну особисту чи професійну інформацію

ОПЕРАТОР БЕЗПІЛОТНОГО АПАРАТУ

Керує автономним запрограмованим апаратом (роботом, дроном від англ. «*drone*» – джміль).

Розвідка; відстеження переміщення людей, тварин і техніки; постачання вантажів у важкодоступні місцевості; картографічні зйомки тощо

ФАХІВЕЦЬ З АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАЛЮТ

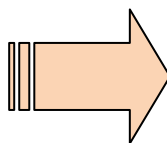
У прогнозованому майбутньому найбільш цінною валютою може бути «одиниця часу».

Очікується виникнення інших альтернативних валют як міжнародних розрахункових одиниць

Завдяки досягненням науки і медицини збільшується тривалість життя і зростає чисельність населення, яке старіє

ВАЛЕОЛОГ

Організовує здоровий спосіб життя, визначає оптимальні фізичні навантаження та системи харчування тощо

АРХІТЕКТОР ВІРТУАЛЬНОЇ (ДОПОВНЕНОЇ) РЕАЛЬНОСТІ / ДИЗАЙНЕР ВІРТУАЛЬНИХ СВІТІВ

Створення уявної реальності,
наповненої візуальними і звуковими
ефектами за допомогою комп'ютерних
систем для різних сфер

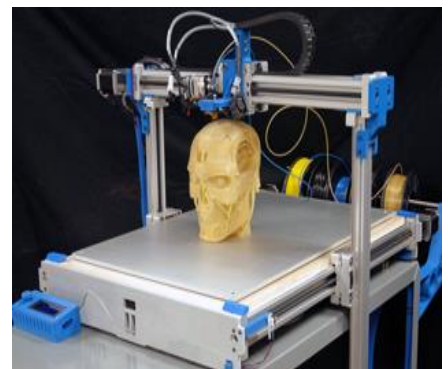

ПЛАНУВАЛЬНИК РОЗУМНОГО МІСТА / УРБАНІСТ-ЕКОЛОГ

Проектування міст і їх інфраструктури з
врахуванням новітніх технологій, у тому числі
розвитку смарт-технологій (встановлення
«розумного» дорожнього покриття з
датчиками контролю стану дороги, а також
«розумними» знаками, розміткою і системами
відеоспостереження)

ІНЖЕНЕР-КОМПОЗИТНИК / ОПЕРАТОР 3D-ДРУКУ

Підбирає композитні матеріали для
виготовлення продукції, володіє
технологіями з використанням 3D-друку
(лазерної стереолітографії, селективного
лазерного спікання, електронно-променевої
плавки, наплавлення, ламінування тощо)

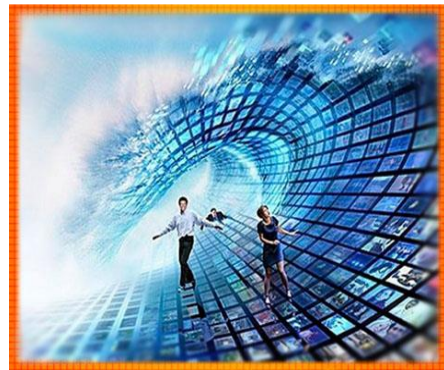

ГЕНЕТИЧНИЙ КОНСУЛЬТАНТ

Програмує геном для лікування спадкових
захворювань та генетичних проблем

ЦИФРОВИЙ ЛІНГВІСТ

Спеціаліст, який допоможе вибудувати спілкування між людиною і комп'ютером без втрати змісту, обробити текстову інформацію і зорієнтуватися в інформаційному потоці

ПРОЕКТУВАЛЬНИК (ОПЕРАТОР) РОБОТІВ

Проектує роботів і кіберпристрої різних типів (діагностичні роботи, роботи-хірурги, кіберпротези тощо)

НАНОДІЄТОЛОГ / МОЛЕКУЛЯРНИЙ ДІЄТОЛОГ

Розробляє індивідуальну схему харчування, виходячи з молекулярного складу їжі і результатів генетичного аналізу людини

ОСОБИСТИЙ АНАЛІТИК / МЕНЕДЖЕР ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Відслідковує, узагальнює, інтерпретує особисті дані клієнта (логіни, паролі, листи, повідомлення, on-line-профілі у соціальних мережах, чатах, форумах)

ТЕСТУВАЛЬНИК СМАРТ-СИСТЕМ

Створює програмні та технологічні рішення, що дозволяють системам будинків і офісів реагувати на запити користувачів (системи управління «розумним» будинком)

ВОДІЙ АВТОЛІТАКА

Керує повітряним автомобілем за передбачуваною та керованою траєкторією

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Атлас новых профессий [Электронный ресурс]. – М. : Сколково, 2015. – Режим доступа: <http://atlas100.ru>
2. Искусственный интеллект в сельском хозяйстве [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/iskusstvennyj-intellekt-v-selskom-hozyajstve>
3. Какие профессии будут востребованы в будущем? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://fp.com.ua/articles/kakie-professii-budut-vostrebovani-v-budushhem/>.
4. Куда катится мир: 7 глобальных трендов, которые изменят все [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://businessviews.com.ua/ru/tech/id/kuda-katitsja-mir-7-globalnyh-trendov-kotorye-izmenjat-vse-1292/>
5. Лист Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України від 06.10.2016 № 777-01/09/4-16.
6. Лист Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру від 21.10.2016 № 20-28-0.15-16439/2-16.
7. Лист Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції від 19.10.2016 № 4972/01/09-16.
8. Лист Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.10.2016 № 37-25-2-15/16646.
9. Лист Міністерства інфраструктури України від 20.10.2016 № 10188/10/10-16.
10. Лист Міністерства культури України від 27.10.2016 № 630/8/42-16.
11. Лист Міністерства молоді та спорту України від 17.10.2016 № 8722/9.1.
12. Лист Федерації страхових посередників України від 17.10.2016 № 97/10-16.
13. Митио Каку. Учеба уже не будет базироваться на запоминании [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dsnews.ua/society/mitio-kaku-ucheba-uzhe-ne-budet-bazirovatsya-na-zapominanii-28082014231600>
14. Навички, необхідні роботодавцям. Підсумки опитування роботодавців STEP Світовим банком: М-али робочої наради 24.10.2016. – Київ. – 10 с.
15. На кого вчитися: 20 затребуваних професій майбутнього [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kadrovik.ua/content/na-kogo-vchitsya-20-zatrebuvanikh-profes-i-maibutnogo>
16. Оцінка попиту на професії, які затребувані на ринку праці. Результати дослідження в рамках проекту «Економічне та соціальне відновлення Донбасу». – Київ, 2015. – 102 с.
17. Постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється

- підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248149695>
18. Проект «Стратегії розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c3081991-45fb-47df-abc6-59822e854a99&title=ProektstrategiiRozvitkuVisokotekhnologichnikhGaluzeiDo2025-Roku>
19. Сухенко Т. В. Як обрати професію майбутнього: посіб. з профорієнтації для молоді віком від 13 до 80 / Т. Сухенко; пер. з рос. О. Коноз. – Харків: Фоліо, 2016. – 80 с.
20. Творці SIRI презентували неймовірного голосового помічника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unt.ua/tehnologiji/technical-innovations/12879-tvortsi-siri-prezentovali-nejmovirnogo-nejmovirnogo-golosovogo-pomichnika>.
21. Технический директор Google расписал будущее мира: прогноз до 2099 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://inforesist.org/texnicheskij-direktor-google-raspisal-budushhee-mira-prognoz-do-2099-goda/>
22. ТОП-20 професій майбутнього [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/top-professions>
23. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти (версія для обговорення) / наук. керівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 36 с.
24. «Червона книга» українських професій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/ukrayina/chervona-kniga-ukrayinskih-profesii.html>
25. 10 главных профессий нового десятилетия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.forbes.ru/karera/rynok-truda/34702-10-glavnyh-professii-novogo-desyatiletija/slide/4>
26. 10 технологических профессий будущего, в которые сложно поверить [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/10-tehnologicheskikh-professij-budushego-v-kotorye-slozhno-poverit>
27. 11 технологий будущего Интернета Вещей [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/11-tehnologij-budushego-interneta-veshej>
28. 12 технологий, которые изменят мир: бессмертие, квантовые компьютеры и универсальные переводчики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/12-tehnologij->

kotorye-izmenyat-mir-bessmertie-kvantovye-kompyutery-i-universalnye-perevodchiki

29. 20 технологий будущего, которые изменят мир в ближайшие 30 лет [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.livejournal.com/media/609781.html>

30. Goldman, A.I. What skills will workers need to succeed in tomorrow's workplace? Available from: <http://www.iftf.org/future-now/article-detail/3-new-invaluable-work-skills-for-2018>

31. Breazeal, C., DePalma, N., Orkin, J., Chernova, S. and Jung, M. Crowdsourcing Human-Robot Interaction: New Methods and System Evaluation in a Public Environment // Journal of Human-Robot Interaction. – 2013. – Vol. 2. – No. 1. – Pp. 82-111.

32. Designing Your Future: Key Trends, Challenges, and Choices Facing Association and Nonprofit Leaders Paperback. – 2008. – August, 15.

33. Facebook, Amazon и Google запустят совместный проект по развитию искусственного интеллекта [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://statuspress.com.ua/international-news/facebook-amazon-i-google-zapustyat-sovmestnyj-proekt-po-razvitiyu-iskusstvennogo-intellekta.html>.

34. Future Work Skills 2020. Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute. Available from: file:///C:/Users/%D1%8F/Downloads/SR-1382A_UPRI_future_work_skills_sm.pdf

35. Susskind, R. and Susskind, D. The Future of the Professions: How Technology will Transform the Work of Human Experts Oxford UK: Oxford University Press. – 2016. – 346 p.

36. <http://www.worldskills.com.ua>

37. <http://www.iftf.org/futureworkskills>

38. <https://uk.wikipedia.org>

ПІСЛЯМОВА

Висловлюємо вдячність усім державним органам та громадським організаціям, які взяли участь у формуванні інформаційного довідника «Атлас нових професій для України». Запропонований перелік професій складено на основі інформації щодо нових, перспективних, а також застарілих професій, наданої: Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством інфраструктури України, Міністерством культури України; Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру; Державною службою геології та надр України, Державною службою України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, Державною регуляторною службою України, Державною фіскальною службою України; Адміністрацією Державної прикордонної служби України; Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України; Федерацією страхових посередників України.

Окрім того, в основу деяких розділів покладено результати досліджень: Науково-дослідного інституту соціально-трудових відносин «Розробка тематичного Словника професій та Переліку кваліфікацій» (№ держреєстрації 01112U004243) та проект Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Соціальні послуги), розроблений Науково-дослідним інститутом праці та зайнятості населення Міністерства соціальної політики України і НАН України.